

BIJLAGE AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING ACTIVITEIT MILIEU

LOCATIE BEDRIJF

Veenhuizerweg 4
7751 SR Dalen

BIJLAGE AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING ACTIVITEIT MILIEU

Initiatieflocatie: Kvk naam: Mts. [REDACTED] en
[REDACTED]
Kvk nummer: [REDACTED]
Vestigingsnummer: [REDACTED]

Adviseur/contact: FarmConsult
[REDACTED]
7240 AB [REDACTED]
[REDACTED]@forfarmers.eu
KvK nummer: [REDACTED]
Vestigingsnummer: [REDACTED]

Projectleider

[REDACTED]
tel. [REDACTED]
[REDACTED]@forfarmers.eu

Datum: december 2023

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING.....	3
RUBRIEK PROCEDURE	5
RUBRIEK VOORNEMEN	8
RUBRIEK M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHT	11
RUBRIEK MILIEUZORG	12
RUBRIEK BESLUIT EMISSIEARME HUISVESTING.....	13
RUBRIEK GEUR	15
RUBRIEK LUCHT	17
RUBRIEK GELUID	20
RUBRIEK NATUUR.....	23
RUBRIEK GEGEVENS AANWEZIGE STOFFEN	26
RUBRIEK BODEM	27
RUBRIEK AFVAL	30
RUBRIEK ENERGIE	31
RUBRIEK WATER.....	36
RUBRIEK EXTERNE VEILIGHEID EN CALAMITEITEN	37
RUBRIEK DIER- EN VOLKSGEZONDHEID	39
BIJLAGEN	44

Inleiding

Het bedrijf van initiatiefnemer is een bestaande melkveehouderij aan de Veenhuizerweg 4 te Dalen, gemeente Coevorden.

Het bedrijf heeft op dit moment een melding Activiteitenbesluit met 199 melkkoeien en 45 stuks jongvee.

Met het oog op de toekomst wil het bedrijf 255 melkkoeien en 59 stuks jongvee gaan houden. De bijbehorende vergunning Wnb is reeds aanwezig.

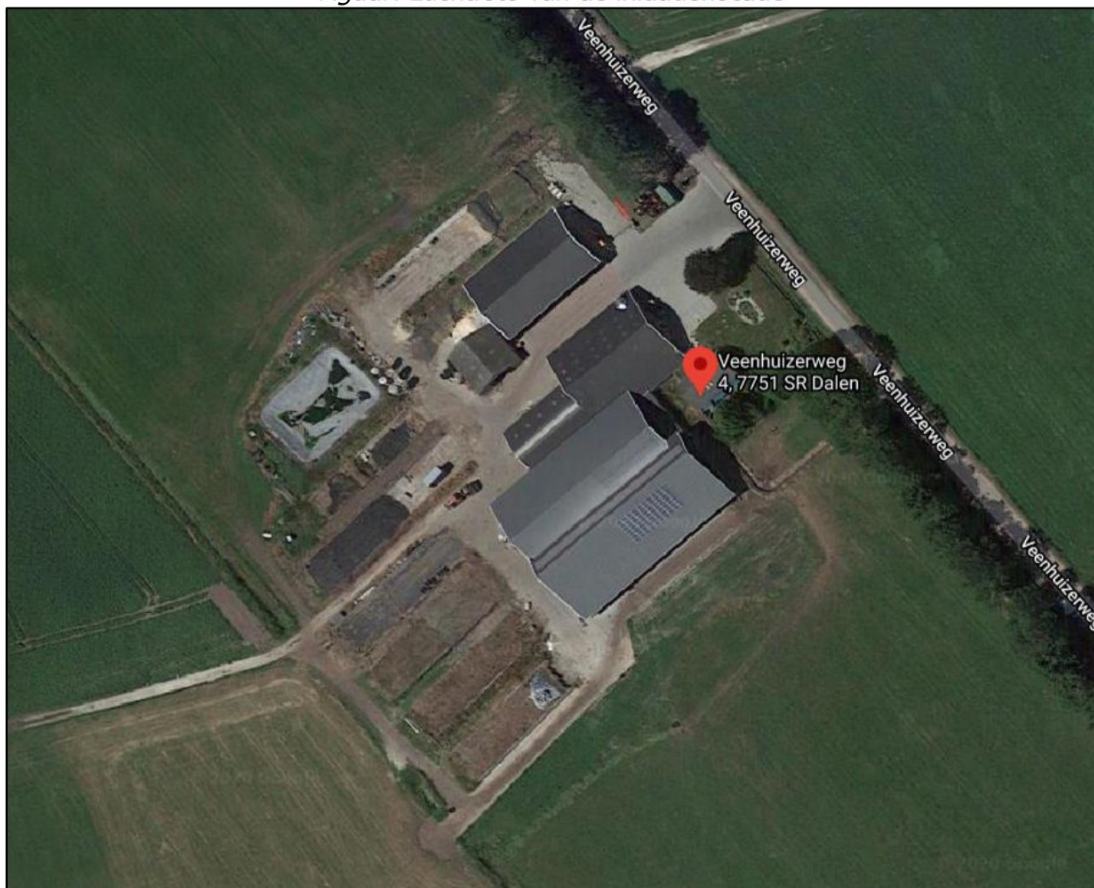
Middels deze aanvraag wordt de wettelijke grondslag gelegd voor de vergroting van de veestapel.

Locatiebeschrijving

De activiteit vindt plaats op de locatie Veenhuizerweg 4, kadastraal bekende gemeente Dalen sectie F nummer 407.

De locatie ligt in het buitengebied van de gemeente Coevorden.

Figuur: Luchtfoto van de initiatieflocatie

Bron: Google maps

De locatie ligt in het buitengebied van de gemeente Coevorden. De locatie ligt ca. 2,15 km ten westen van bebouwde kom van Dalen en ca. 2,70 km ten noorden van de bebouwde kom van Coevorden. Op deze locatie wordt een bestaande melkveehouderij geëxploiteerd.

Het bestaande en goedgekeurde grondgebruik van de locatie betreft agrarisch gebruik.

De ligging van de locatie t.o.v. specifieke typen gebieden:

- de locatie ligt niet in de nabijheid van wetlands, oeverformaties en/of riviermondingen;
- de locatie ligt niet in een kustgebied en maritiem milieu;
- de locatie ligt niet in een berg- en bosgebied. De locatie ligt op ca. 1,70 km van het dichtstbij gelegen bosgebied.
- de locatie ligt niet in of nabij een natuurreservaat en/of –park.
- de locatie ligt op ca. 10,95 km van het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied 'Mantingerzand'.
- de locatie ligt niet in een landschap en/of plaats van historisch, cultureel of archeologisch belang.

Rubriek procedure

Voor het antwoord op de vraag of een 'omgevingsvergunning milieu' nodig is voor het uitvoeren van activiteiten en welke procedure daarbij van toepassing is, zijn de volgende drie voorwaarden van belang:

1. Er moet sprake zijn van een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer (hierna: Wm);
2. De Wm-inrichting moet in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) zijn aangewezen;
3. De Wm-inrichting moet ingevolge de Wabo als vergunningplichtig worden aangemerkt.

Ad 1 Wm-inrichting

In artikel 1.1, eerste lid van de Wm is de volgende begripsbepaling van een 'inrichting' opgenomen:
"elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht;"

Om van een Wm-inrichting te kunnen spreken, dient dus aan drie criteria te worden voldaan:¹

1. **Bedrijfsmatig of bedrijfsmatige omvang:** in de eerste plaats moet de activiteit bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang worden verricht. Van een bedrijfsmatige activiteit is sprake als er een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie is of als er bedrijfsmatige commerciële activiteiten zijn. Activiteiten worden in een bedrijfsmatige omvang verricht als zij boven het hobbymatige karakter uitstijgen;
2. **Binnen een zekere begrenzing:** in de tweede plaats moet de bedrijvigheid binnen een zekere begrenzing worden verricht. De bedrijvigheid hoeft niet feitelijk fysiek te zijn begrensd. Voldoende is dat een bedrijvigheid kan worden begrensd;
3. **Pleegt te worden verricht:** in de derde plaats moet sprake zijn van een bedrijvigheid die pleegt te worden verricht, hetgeen inhoudt dat de activiteit gedurende een zekere periode (ongeveer zes maanden of langer) of met een zekere regelmaat wordt verricht.

Ad 2 Wm-inrichting onder de Wabo

Als sprake is van een inrichting in de zin van artikel 1.1, eerste lid van de Wm, dient vervolgens te worden beoordeeld of de inrichting nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken. Volgens artikel 1.1, derde lid van de Wabo betreft dit inrichtingen:

- die op grond van artikel 2.1, eerste lid van het Bor zijn opgenomen in bijlage 1 onderdeel B en C van het Bor, of;
- waartoe een IPPC-installatie behoort.

Ad 3 Vergunningplichtige Wm-inrichting onder de Wabo

De Wabo onderscheidt twee typen omgevingsvergunningplichtige milieuactiviteiten: een 'gewone' omgevingsvergunning milieu en een zogenaamde 'omgevingsvergunning beperkte milieu toets' (hierna: OBM).

Gewone omgevingsvergunning milieu: uitgebreide procedure van toepassing

Op grond van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e van de Wabo is het verboden om zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:

1. het oprichten;
2. het veranderen of veranderen van de werking, of;

---

¹ Tekst & Commentaar Milieurecht, Begripsbepalingen bij: Wet milieubeheer, Artikel 1.1 [Begripsbepaling]

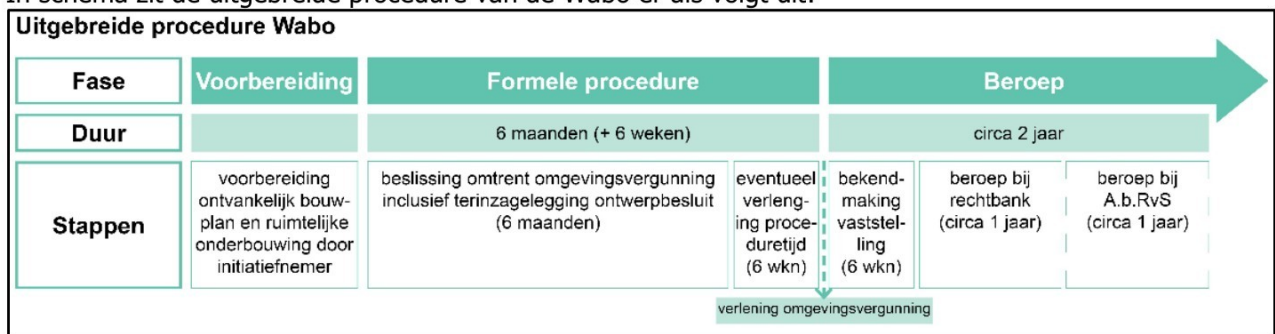
3. het in werking hebben;
van een inrichting of mijnbouwwerk.

Uit artikel 2.1, tweede lid van het Bor volgt welke categorieën vergunningplichtige inrichtingen bestaan. Het betreft de categorieën inrichtingen:

- waartoe een IPPC-installatie behoort, of;
- die *als vergunningplichtig* zijn aangewezen in bijlage I, onderdeel B, en onderdeel C.

Artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c van de Wabo verklaart de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing op activiteiten waarvoor een gewone omgevingsvergunning milieu – ofwel een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef onder e van de Wabo – aangevraagd moet worden. Dit wordt aangeduid als de 'uitgebreide procedure'.

In schema zit de uitgebreide procedure van de Wabo er als volgt uit:

OBM: reguliere procedure van toepassing

Artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder i van de Wabo roept (onder meer) de OBM in het leven. De vergunningplichtige milieuactiviteiten waarbij kan worden volstaan met een OBM, worden nader uitgewerkt in artikel 2.2a van het Bor. Het betreft:

- de categorieën activiteiten waarvoor beoordeeld moet worden of er een milieueffectrapport moet worden gemaakt (zie lid 1). Indien het bevoegd gezag oordeelt dat een milieueffectrapport is vereist, dan moet een gewone omgevingsvergunning milieu worden aangevraagd ingevolge artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e van de Wabo (zie hiervoor);
- voor de overige categorieën (lid 2-8) gaat het om een aparte toets vooraf door het bevoegd ten aanzien van specifieke milieuaspecten (bijvoorbeeld luchtkwaliteit).

Nu paragraaf 3.3 van de Wabo niet van toepassing is op de OBM, geldt de reguliere voorbereidingsprocedure van artikel 3.7 e.v. van de Wabo.

In schema zit de reguliere procedure van de Wabo er als volgt uit:

Toetsing aanvraag

Onderhavige aanvraag betreft een inrichting in de zin van de Wm, die op grond van artikel 1.1, derde lid van de Wabo nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken en die vergunningsplichtig is krachtens artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e van de Wabo. Deze aanvraag wordt ingevolge artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c van de Wabo voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Awb.

Conclusie rubriek procedure

Op onderhavige aanvraag is de uitgebreide procedure van de Wabo van toepassing.

Rubriek Voornemen

Bedrijfsontwikkelingsplan

Vigerende vergunning

melding Activiteitenbesluit

12-2-2014

maximale emissie drempelwaarde 2785

Kolom A, B of C	nr stal	emissie punt	RAV code	diercategorie	GI nr	omschrijving GL	# dieren	kg NH3 / dier	maximale emissie drempelwaarde		fijnstof / dier	fijnstof totaal	
									TOTAAL	2785			
									2785	0	27412		
									bedrijfs totaal NH3	bedrijfs totaal Oue	bedrijfs totaal fijnstof	bedrijfs totaal fijnstof	
NVT	A		A 1.100	Melkkoeien	0	overige huisvestingssystemen	43	13	559	0	0	148	6364
NVT	A		A 3.100	Jongvee	0	overige huisvestingssystemen	45	4,4	198	0	0	38	1710
NVT	B		A 1.100	Melkkoeien	0	overige huisvestingssystemen	23	13	299	0	0	148	3404
NVT	B		A 1.100	Melkkoeien	0	overige huisvestingssystemen, beweiden	15	13	195	0	0	118	1770
NVT	C		A 1.100	Melkkoeien	0	overige huisvestingssystemen, beweiden	110	13	1430	0	0	118	12980
NVT	D		A 1.100	Melkkoeien	0	overige huisvestingssystemen	8	13	104	0	0	148	1184

Aangevraagde situatie:

													maximale emissie drempelwaarde							
													3574,60							
													Bedrijfstotaal		3574,60		0		36712	
Kolom A, B of C	nr stal	emissie punt	RAV code	GL nr	omschrijving GL	dier categorie	# dieren	kg NH3 / dier	totaal NH3	Oue / dier	totaal Oue	fijnstof / dier	totaal fijnstof (gr/jaar)							
NVT	A	A	A 3.100		overige huisvestingssystemen	Jongvee	59	4,4	259,6			38	2242							
NVT	B	B	A 1.100		overige huisvestingssystemen	Melkkoeien	36	13	468			148	5328							
NVT	C	C	A 1.100		overige huisvestingssystemen	Melkkoeien	110	13	1430			148	16280							
A	C2	C2	A 1.100		overige huisvestingssystemen, beweiden	Melkkoeien	109	13	1417			118	12862							

Voorgenomen situatie

Het voornemen heeft betrekking op het vergroten van de veestapel.

Zie ook het bedrijfsontwikkelingsplan op de vorige pagina en de situatieschets + plattegrondtekening in de bijlagen.

Milieutekening

De milieutekening is als separate bijlage bijgevoegd en gekenmerkt als horende bij de aanvraag. Op deze tekening is tevens een kadastrale situatieschets opgenomen.

Planologische aspecten (bestemmingsplan)

Ter plaatse geldt het bestemmingsplan "Buitengebied" van de gemeente Coevorden dat op 09-12-2014 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Toetsing aanvraag

Als we deze aanvraag toetsen aan het vigerend bestemmingsplan, blijkt dat deze met dit plan in overeenstemming is. Verder is er in het kader van een eventuele activiteit bouwen geen sprake van rechtstreeks werkende regels die zijn gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening en die aan deze aanvraag in de weg staan.

Conclusie

Onderhavige aanvraag is in overeenstemming met het bestemmingsplan en de overige geldende planologische regels die van toepassing kunnen zijn.

Rubriek m.e.r.-(beoordelings)plicht

m.e.r.-plicht

In de bijlage bij het Besluit Milieueffectrapportage zijn in onderdeel C onder 14 de criteria genoemd wanneer een bedrijf een MER moet op stellen voor een veehouderij. Hier worden genoemd de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op meer dan:

- 1°. 85.000 stuks mesthoenders (Rav1 cat. E 3 t/m 5),
- 2°. 60.000 stuks hennen (Rav cat. E 1 en E2),
- 3°. 3.000 stuks mestvarkens (Rav cat. D3) of
- 4°. 900 stuks zeugen (Rav cat. D 1.2 en D 1.3).

De voorgenomen activiteit overschrijdt voornoemde drempelwaarden niet. Er is geen sprake van een rechtstreekse m.e.r.-plicht.

m.e.r.-beoordeling (formeel)

In onderdeel D kolom 1 van het Besluit m.e.r. staan de activiteiten benoemd waarvoor een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden; voor veehouderij is dit D14, kolom 1 'De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren'. In onderdeel D14 kolom 2 staan bij deze activiteit gevallen (drempelwaarden) genoemd. Boven de drempelwaarden in kolom 2 moet een 'formele' m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden.

D14: De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op meer dan:

- 1°. 40.000 stuks pluimvee (Rav1 cat. E, F, G en J),
- 2°. 2000 stuks mestvarkens (Rav cat. D.3),
- 3°. 750 stuks zeugen (Rav cat. D.1.2, D.1.3 en D.3 voor zover het opfokzeugen betreft),
- 4°. 3750 stuks gespeende biggen (biggenopfok) (Rav cat. D.1.1),
- 5°. 5000 stuks pelsdieren (fokteven) (Rav cat. H.1 t/m H.3),
- 6°. 1000 stuks voedsters of 6000 vlees- en opfokkonijnen tot dek leeftijd (Rav cat. I.1 en I.2),
- 7°. 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar (Rav cat. A.1 en A.2),
- 8°. 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 3),
- 9°. 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 1, A 2 en A 3),
- 10°. 1200 stuks vleesrunderen (Rav cat. A.4 t/m A.7),
- 11°. 2000 stuks schapen of geiten (Rav cat. B.1 en C.1 t/m C.3),
- 12°. 100 stuks paarden of pony's (Rav cat. K.1 en K.3), waarbij het aantal bijbehorende dieren in opfok jonger dan 3 jaar niet wordt meegeteld. (Rav cat. K.2 en K.4),
- 13°. 1000 stuks struisvogels (Rav cat. L.1 t/m L.3).

De aangevraagde situatie overschrijdt voornoemde drempelwaarden. Ter voorbereiding van voorliggende aanvraag is daarom een m.e.r.-beoordelingsnotitie opgesteld, welke reeds is beoordeeld en gepubliceerd door het bevoegd gezag.

Als bijlage is het besluit op de m.e.r.-beoordeling bijgevoegd. Het bevoegd gezag heeft besloten dat ten aanzien van de aanvraag geen m.e.r. vereist is.

Rubriek milieuzorg

Gebruik van (grond)stoffen

Binnen de inrichting wordt het gebruik van grondstoffen (o.a. water, energie en voeders) geregistreerd. De hoeveelheden veevoer en op het land gebrachte mest(stoffen) mogen de gebruikruimte op grond van de Meststoffenwet niet overschrijden. Op grond van de artikelen 32 en 33 van het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet is een veehouderij verplicht veevoerders en mest te registreren. Dit systeem is erop gericht de emissies van fosfaat en stikstof terug te dringen. Hiertoe worden jaarlijks gegevens over de aan- en afgevoerde hoeveelheden aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verstrekt.

Monitoring en Registraties **Emissiearme stalsystemen**

In artikel 3.125 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de artikelen 3.99-3.101 van de bijbehorende Activiteitenregeling staan voorschriften opgenomen omtrent monitoring en registratie van de emissiearme stalsystemen. Deze voorschriften zijn ook van toepassing op een IPPC-installatie/vergunningplichtige inrichting (type C). Daarnaast staan in de leaflet (stalbeschrijving) van het toegepaste stalsysteem aanvullende voorschriften om een goede werking te waarborgen.

Overig

Aspecten	Frequentie	Wijze van registreren	Bewaarplaats
Aantal dieren	Per vracht	Aantallen	Boekhouding/diertellingen
Aanvoer diervoeders	Per vracht	Hoeveelheid en soort grondstof	Via voermanagement op pc
Waterverbruik	Jaarlijks	m ³	Logboek/jaarnota's
Energieverbruik	Jaarlijks	kWh en m ³	Jaarnota's
Afvoer dieren	Per vracht	aantallen	Boekhouding/diertellingen
Aanvoer dieselolie	Per vracht	Hoeveelheid	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Aanvoer dieren	Per vracht	Aantallen	Diertellingen/bonnen/ boekhouding
Aanvoer (kunst)meststoffen	Per vracht	Hoeveelheid	Logboek/bonnen/ boekhouding
Afvoer kadavers	Per vracht	Hoeveelheid/vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Afvoer mest	Per vracht	Hoeveelheid/vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Afvoer overige afvalstoffen	Per vracht	Hoeveelheid/vervoerder	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Afvoer melk	Per vracht	Hoeveelheid en samenstelling	Logboek/afgiftebonnen/ boekhouding
Keuring blusmiddelen	1 x per 2 jaar	Controle door erkend bedrijf	Logboek/registratie op blusmiddel zelf

Rubriek Besluit emissiearme huisvesting

Besluit van 25 juni 2015 houdende regels met betrekking tot emissiearme huisvestingssystemen voor landbouwhuisdieren, Staatsblad 266, 2015. In werking sinds 1 augustus 2015.

Het Besluit emissiearme huisvesting heeft tot doel de emissie van ammoniak en van fijn stof uit dierenverblijven zoveel mogelijk te beperken door de emissie vanuit dierenverblijven aan een maximum te binden (maximale emissiewaarden).

Het besluit bevat maximale emissiewaarden voor ammoniak (voor melkvee, vleeskalveren, varkens, kippen en vleeskalkoenen) en fijnstof (kippen, vleeskalkoenen en vleeseenden). Alleen huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde zijn toegestaan.

Bijlage 1 van het besluit geeft drie maximale emissiewaarden voor ammoniak: kolom A, B en C. De maximale waarden worden gefaseerd aangescherpt. Welke maximale emissiewaarde geldt (kolom A, B of C) hangt af van de datum van oprichting (bouw) van het dierenverblijf waar het huisvestingssysteem in zit. Een huisvestingssysteem is een gedeelte van een dierenverblijf waar dieren van één diercategorie op dezelfde wijze worden gehouden. Een dierenverblijf is een ruimte waar dieren worden gehouden (stal). Op deze indeling gelden enkele uitzonderingen.

Melk- en kalfkoeien en vleeskalveren < 8 mnd

Voor melk- en kalfkoeien en vleeskalveren < 8 mnd staan er maximale emissiewaarden ammoniak in het Besluit emissiearme huisvesting. De maximale emissiewaarden van kolom A, B en C staan in bijlage 1 van het Besluit. Artikel 3 geeft aan wanneer deze eisen gelden.

De enige uitzondering waarvoor de maximale emissiewaarde voor ammoniak niet geldt, is een bestaande traditionele stal van vóór 1 januari 2007 die gecompenseerd wordt door toepassing van intern salderen (artikel 5 lid 2 Beh).

Navolgende tabel geeft de maximale emissiewaarden per diercategorie weer.

	Maximale emissiewaarde in kg NH ₃ /dierplaats/jaar art 3.1, art 4, art 5.1				Geldt niet voor bedrijven <
	A Tot 30-6-2015	B 1-7-2015 tot 1-1-2018	C vanaf		
			1-1-2018	1-1-2020	
Melk- en kalfkoeien >2 jaar	12,2 ¹	11,0	8,6	-	10
Vleeskalveren < 8 mnd	-	-	-	2,5	10

¹als het een huisvestingssysteem betreft voor het houden van melk- en kalfkoeien > 2jaar die worden beweid dan is de maximale emissiewaarde 13,0 kg NH₃/dierplaats/jaar.

Voor bestaande stallen met melkvee blijft de maximale emissiewaarde voor ammoniak op het niveau van het "oude" Besluit huisvesting. De maximale emissiewaarde van kolom A geldt voor huisvestingssystemen in:

- een dierenverblijf voor het permanent opstallen van melkvee, dat is opgericht tussen 1 april 2008 en 1 juli 2015. Behalve als dit vóór 1 april 2008 was vergund (milieu of bouw).
- als het dierenverblijf tussen 1 april 2008 en 1 juli 2015 is uitgebreid met meer dan 20 dierplaatsen voor permanent opstallen van melkvee.

Kolom A, B en C gelden niet voor huisvestingssystemen als:

- het dierenverblijf is opgericht vóór 1 april 2008
- het dierenverblijf is opgericht tussen 1 april 2008 en 1 juli 2015 én vóór 1 april 2008 al vergund was (milieu of bouw)

- het dierenverblijf tussen 1 april 2008 en 1 juli 2015 is uitgebreid met minder dan 20 dierplaatsen
- het een dierenverblijf is voor biologisch gehouden melk- en kalfkoeien dat is opgericht of uitgebreid vóór 1 juli 2015.

In tabel 1 zijn de ammoniakemissiefactoren van de aangevraagde huisvesting in de onderscheidenlijke stallen en de maximale emissiefactoren voor de betreffende diercategorieën aangegeven.

Tabel 1: Emissiefactoren (Rav) en maximale emissiewaarden (Beh) aangevraagde situatie

Kolom A, B of C	nr stal	RAV code	omschrijving GL	diersoort	# dieren	maximale emissiewaarden	
						Beh kg NH ₃ /dierplaats/jaar	Rav kg NH ₃ /dierplaats/jaar
NVT	A	A 3.100	overige huisvestingssystemen	Jongvee	59	4,4	4,4
NVT	B	A 1.100	overige huisvestingssystemen	Melkkoeien	38	13	13
NVT	C	A 1.100	overige huisvestingssystemen	Melkkoeien	110	13	13
A	C2	A 1.100	overige huisvestingssystemen, beweiden	Melkkoeien	107	13	13

Uit tabel 1 blijkt dat alle aangevraagde huisvestingssystemen voldoen aan de maximale emissiewaarden voor ammoniak.

Conclusie Besluit emissiearme huisvesting

De aangevraagde ammoniakemissie is gelijk aan het maximale ammoniakemissieplafond (berekend op basis van de maximale emissiewaarden). De aanvraag voldoet aan het Besluit emissiearme huisvesting.

Rubriek geur

Ligging geurgevoelige objecten

Afstand vanaf het dichtstbijgelegen emissiepunt tot:

Bebouwde kom: 2,27 kilometer (bebouwde kom Dalen)
 Burgerwoning in buitengebied: 530 meter (Veenhuizerweg 3)
 Agrarische bedrijfswoning: 505 meter (Veenhuizerweg 6)

Voorschriften geur Activiteitenbesluit

In het Activiteitenbesluit staan voorschriften voor geur voor de volgende agrarische activiteiten. Deze zijn geldig voor alle agrarische bedrijven:

- Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen (vaste afstanden)
- Opslaan van drijfmest en digestaat (vaste afstanden)
- Opslaan van vloeibare bijvoedermiddelen en bereiden van brijvoer (gesloten systeem)
- Composteren

In de aangevraagde situatie / voornemen zijn de volgende agrarische activiteiten van toepassing:

Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen

Aanwezige bedrijfsstoffen:

Type agrarische bedrijfsstof	Afstand opslag tot GGO
Kuilvoer (maïs/gras)	>400 m
Vaste mest (opslag <600 m ³)	>400 m
Niet-verpompbare bijvoedermiddelen	>400 m

Opslaan van drijfmest

Binnen de inrichting wordt drijfmest opgeslagen in een bovengronds mestbassin. Deze opslag is afgedekt.

Type opslag	Opslagcapaciteit	Afstand tot GGO bij andere veehouderij	Afstand tot overige GGO
Mestbassin	1.000 m ³	>400 m	>400 m

Houden van landbouwhuisdieren

Voor agrarische bedrijven die een omgevingsvergunning milieu nodig hebben (Type C bedrijven) is ten aanzien van het houden van landbouwhuisdieren de Wet geurhinder en veehouderij het toetsingskader. De Wet geurhinder en veehouderij vormt al vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de omgevingsvergunning, als het gaat om geurhinder vanuit dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Daarnaast stelt de Wet geurhinder eisen aan minimale benodigde vaste afstanden van gevel tot gevel en tot (voormalige) bedrijfswoningen. Tevens gelden vaste afstanden voor diercategorieën waar geen emissiefactoren voor vastgesteld zijn.

Geurverordening

Gemeenten zijn bevoegd om binnen bepaalde bandbreedtes gemotiveerd af te wijken van de wettelijk voorgeschreven geurnormen. Dit gebiedsgerichte beleid wordt vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan kan de gemeente een aanhoudingsbesluit nemen. Vergunningaanvragen worden dan vanaf de datum van het in werking treden van het aanhoudingsbesluit aangehouden tot de verordening in werking is getreden. Indien na één jaar na het in werking treden van het aanhoudingsbesluit geen verordening in werking is, dient de gemeente de vergunningaanvragen af te handelen aan de hand van de vereisten in de Wet geurhinder en veehouderij.

Onderhavige bevoegde gemeente heeft geen geurverordening vastgesteld. De wettelijke geurnormen, 14 / 8 ouE/m³ buiten de bebouwde kom en 3 / 2 ouE/m³ binnen de bebouwde kom, vormen het wettelijke toetsingskader.

Dieren zonder omrekeningsfactoren

Vaste afstanden

Het gaat hierbij enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Deze afstand moet minimaal 50 meter te zijn. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting. Deze afstand moet minimaal 25 meter zijn. De vaste afstanden voldoen ruimschoots, omdat binnen een straal van 400 meter om het bedrijf geen GGO's aanwezig zijn.

Rubriek lucht

Op 15 november 2007 is de 'Wet luchtkwaliteit' in werking getreden. Met de 'Wet luchtkwaliteit' wordt de wijziging van de Wet milieubeheer op het gebied van luchtkwaliteitseisen (Hoofdstuk 5 titel 2 Wm, Stb. 2007, 414) bedoeld. De Wet luchtkwaliteit is primair gericht op het voorkomen van effecten op de gezondheid van mensen. In bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit zijn grenswaarden opgenomen waarmee rekening moet worden gehouden bij beslissingen in het kader van o.a. de Wet Milieubeheer. In deze bijlage zijn grenswaarden opgenomen van de jaargemiddelde concentraties voor de stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxides, fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}), koolmonoxide, benzeen, benzo(a)pyreen, ozon, lood, nikkel, arseen en cadmium. Tevens is voor stikstofdioxide en fijn stof PM₁₀ een maximaal aantal toegestane dagen opgenomen waarop de (24-)uurgemiddelde concentratie overschreden mag worden (overschrijdingsdagen genoemd).

De grenswaarden geven het kwaliteitsniveau van de buitenlucht aan, dat op een aangegeven tijdstip zoveel mogelijk moet zijn bereikt en waar die kwaliteit al aanwezig is, zoveel mogelijk in stand gehouden moet worden. Deze grenswaarden zijn overgenomen van de Wereld Gezondheid Organisatie.

Besluit 'Niet in betekende mate'

In de algemene maatregel van bestuur 'Niet in betekende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM) zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. Wanneer een uitbreiding 'niet in betekende mate' bijdraagt kan de vergunning alsnog verleend worden. Dit volgt uit art. 5.16 Wm en het Besluit NIBM. Per 1 augustus 2009 geldt als NIBM 3% van de grenswaarde. Voor fijn stof komt dit neer een toename van 1,2 microgram op het beoordelingspunt.

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen opgenomen die niet in betekende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden (dit volgt uit artikel 4, lid 1 van het Besluit NIBM).

Ook als het bevoegd gezag op een andere wijze, bijvoorbeeld door berekeningen, aannemelijk kan maken dat het geplande project NIBM bijdraagt, kan toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit achterwege blijven. Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

- Aantonen dat een project binnen de grenzen van een categorie uit de Regeling NIBM valt. Verdere toetsing is dan niet nodig.
- Op een andere manier aannemelijk maken dat een project voldoet aan het 3% criterium, bijvoorbeeld met berekeningen. Voor kleinere ruimtelijke en verkeersplannen die effect kunnen hebben op de luchtkwaliteit heeft het Ministerie van I&M in samenwerking met InfoMil een NIBM-rekentool ontwikkeld.

Handreiking fijn stof voor veehouderijen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning milieu of een OBM fijnstof in principe verlenen, als er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Is dat wel het geval, dan kan de vergunning alleen verleend worden, als de luchtkwaliteit door het project niet of niet in betekende mate verslechtert.

Met rekenprogramma ISL3a kan berekend worden of de bijdrage NIBM is. Veehouderijen zijn niet opgenomen in de Regeling NIBM. Voor veehouderijen heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu in mei 2010 de "handreiking fijn stof voor veehouderijen gepubliceerd. Uit de handreiking blijkt dat het niet altijd noodzakelijk is om met behulp van een berekening vast te stellen of er sprake is van NIBM. Als hulpmiddel is een vuistregel opgesteld waarmee aangetoond kan worden dat een uitbreiding/oprichting van een veehouderij NIBM is.

NIBM niet toepassen in bepaalde gebieden

In vier gebieden in Nederland is het niet toegestaan om de NIBM toetsgrond bij bepaalde veehouderijen te gebruiken. Het gaat dan om veehouderijen met meer dan 800 kg fijnstof uitstoot. Het bevoegd gezag mag dan de vergunning niet verlenen met de NIBM-grondslag. Deze gebieden liggen in de gemeenten Asten, Nederweert, Deurne. Er ligt ook een gebied in delen van de gemeenten Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel.

Beperking van de toepassing van NIBM betekent niet dat in de aangewezen gebieden geen ontwikkeling meer mogelijk is. Alleen is de NIBM-grondslag niet meer bruikbaar. De andere voorwaarden in artikel 5.16 Wm om de vergunning te verlenen, blijven gewoon van toepassing.

Toetsing aanvraag

Deze aanvraag heeft geen betrekking op een locatie welk zich bevindt in bovenstaande gebieden. NIBM kan toegepast worden.

NIBM-rekentool

Door de emissiefactoren (lijst te vinden op www.vrom.nl) te vermenigvuldigen met het aantal dieren vergund en aan te vragen dieren kan uitgerekend worden of er sprake is van een afname of toename van de totale fijnstof emissie. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de veranderingen in fijnstof emissie.

Tabel: Toename emissie fijnstof

Omschrijving	Gram/sec	Gr/jaar
Bestaande vergunning	0,000869229	27412
Aangevraagde vergunning	0,001166032	36772
Toename	0,000296804	9360

Te Beschermen Objecten (TBO's)

De Regeling beoordeling luchtkwaliteit (RBL) bevat voorschriften over metingen en berekeningen om de concentratie en depositie van luchtverontreinigende stoffen vast te stellen. Voor het bepalen van de rekenpunten speelt het 'blootstellingscriterium' een rol. Het blootstellingscriterium houdt in dat de luchtkwaliteit alleen wordt beoordeeld op plaatsen waar een significante blootstelling van mensen plaatsvindt. Het gaat dan om een blootstellingsperiode, die in vergelijking met de middelingstijd van de grenswaarde (jaar, etmaal, uur) significant is.

De RBL geeft aan dat beoordeling niet hoeft plaats te vinden op:

- plaatsen waar het publiek geen toegang heeft en waar geen bewoning is.
- bedrijfsterreinen of terreinen van industriële inrichtingen. Dit omvat mede de (eigen) bedrijfswoning.

Hieruit volgt dat ter plaatse van woningen van derden moet worden getoetst aan de relevante grenswaarden van de Wet luchtkwaliteit. Het dichtstbijzijnde te beschermen object (TBO) ten opzichte van de emissiepunten is Veenhuizerweg 6. De afstand tot deze woning bedraagt ca. 505 meter, gemeten vanaf het dichtst bijgelegen emissiepunt.

De toename van fijnstof emissie wordt getoetst aan de waarden in onderstaande tabel.

Afstand tot te toetsen plaats	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in g/jr van uitbreiding/oprichting	324000	387000	473000	581000	817000	1075000	1376000

Bron: ECN. Getallen op basis van berekeningen met STACKS, versie 2008.

De getallen in de tabel zijn worst-case genomen met een veiligheidsmarge. In de tabel staat op welke afstand de emissie in ieder geval nog NIBM bijdraagt.

Toetsing aanvraag

Op basis van beide tabellen kan worden vastgesteld dat de emissie van fijn stof als 'niet in betekende mate' ofwel NIBM kan worden beschouwd.

Eindconclusie luchtkwaliteit

De aanvraag voldoet aan de wettelijk gestelde normen. Deze wetgeving staat vergunningverlening niet in de weg.

Rubriek geluid

Bedrijfstijden

Normale werktijden:

Werkdagen:	☒ Maandag t/m vrijdag	☒ Zaterdag	☒ Zondag
Werktijden:	☒ 7.00 – 19.00 uur	☒ 7.00 – 19.00 uur	☒ 7.00 – 19.00 uur
	☒ 19.00 – 23.00 uur	☐ 19.00 – 23.00 uur	☐ 19.00 – 23.00 uur
	☒ 23.00 – 7.00 uur	☐ 23.00 – 7.00 uur	☐ 23.00 – 7.00 uur
Laad- en lostijden:	☒ 7.00 – 23.00 uur	☒ 7.00 – 19.00 uur	☐ 7.00 – 19.00 uur

Zijn er afwijkende werktijden?

nee

ja:

Werkdagen:	☒ Maandag t/m vrijdag	☐ Zaterdag	☐ Zondag
Werktijden:	23.00 – 7.00 uur	.....	.....
Laad- en lostijden:	23.00 – 7.00 uur	.....	.....
Frequentie:	12	Per ☐ maand ☒ jaar	
Reden afwijking:	laden – lossen		

Beschrijving geluid en trillingen inrichting

De inrichting is gelegen in het agrarisch buitengebied. Voor een dergelijke omgeving geldt op grond van de Handreiking industrielawaai en vergunning (21 oktober 1998) de richtwaarde voor landelijk gebied, te weten 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAR,LT). In de omgeving van de inrichting zijn meerdere (agrarische) bedrijven gelegen. Deze zullen, samen met het wegverkeerslawaai van de omliggende wegen, mogelijk aanleiding geven tot een hoger achtergrondniveau. Volgens de handreiking mag het maximale geluidniveau (L_{max}) bij voorkeur niet hoger dan 10 dB(A) boven de richtwaarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau liggen. Indien redelijkerwijs geen maatregelen kunnen worden getroffen, mag een maximaal geluidsniveau van 70 dB(A) als etmaalwaarde worden toegestaan.

Voor de bepaling van de geluidbelasting moeten woningen van derden worden aangemerkt als geluidgevoelige objecten. De geluidshinder van de onderhavige inrichting wordt zoveel mogelijk beperkt door te zorgen dat zoveel mogelijk aan- en afvoerbewegingen plaatsvinden tijdens de dagperiode. Gezien de achtergrondbelasting en de grote afstand van de inrichting tot geluidgevoelige objecten kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de geluidsbelasting naar de omgeving (de geluidshinder) beperkt blijft.

Geluid-/trillingsbronnen binnen de inrichting

Activiteit	Frequentie	Omschrijving	Reële tijd Per etmaal	Periode	LW dB(A)
Spoelplaats	1xweek	Het schoonspuiten van o.a. laadkleppen van veewagens (mest-, zand en zaagselresten) en kadavertonnen met een hogedrukreiniger.	30 min	Dag	89,3
Melkmachine	2xdag	Met de melkmachine worden de koeien gemolken.	4 uur	Dag avond nacht	84
Koelmachine	continue	De koelmachine koelt de melk in de melktank.	continue	Dag avond nacht	82,8

Opmerking ventilatoren: overdag 100% , 's avonds 75% en 's nachts 50% van de ventilatiecapaciteit.

Verkeersbewegingen van en naar de inrichting

Melkvee intern zwaar transport

Activiteit	Frequentie	Omschrijving	Transport- bewegingen per etmaal (1 transport = 2 bewegingen)	Reële tijd per etmaal	Periode	LW dB(A)
Aanvoer						
Krachtvoer	1xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de voersilo's en lost de lading. Per vracht 1 uur.	2	1 uur	Dag	104
Bijvoeder- middelen	1xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de voersilo's en lost de lading. Per vracht 30 min.	2	30 min	Dag	102
Ruwvoer seizoens- gebonden aanvoer ¹	6xjaar	Een trekker met aanhanger rijdt het erf op en af en lost het ruwvoer bij de kuilvoersilo's. Een laadschop rijdt de kuil aan. 48 transporten van 5 min is totaal 4 uur per dag. Laadschop is 5 uur per dag.	96	9 uur (4+5)	Dag	103,8
Vee	1xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de stal en stopt de motor. Het vee wordt uitgeladen. Per vracht 15 min.	2	15 min	Dag	102/ 100
Trekker	2xdag	Een trekker rijdt het erf op en af om machines aan te koppelen.	2	30 min	Dag Avond	140/ 109
Divers	1xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af en lost de lading. Per vracht 15 minuten	2	30 min	Dag	102
Afvoer						
Melk	3xweek	De melktankwagen rijdt het erf op en af naar de melktank en stopt de motor. De melk wordt in de tankwagen gepompt. Per vracht 30 min.	2	10 min	Dag Avond	98
Vee	2xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de laadplaats en stopt de motor. Het vee wordt geladen. Per vracht 15 min.	2	15 min	Dag Avond	100
Drijfmest reguliere afvoer	1xmaand	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de pompput zuigt de mest op in de tankwagen. 4 transporten van 15 minuten.	8	1 uur	Dag	104
Seizoens- gebonden afvoer ¹ : -drijfmest	Max. 10x per dag	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af naar de pompput en laadt de lading. Per vracht 15 minuten.	20	2 uur en 30 min	Dag	104
Kadavers	1x per 2 weken	Een vrachtwagen rijdt tot de kadaverplaats en laadt de lading. Per vracht 5 minuten.	2	5 min	Dag	102
Divers	1xweek	Een vrachtwagen rijdt het erf op en af en laadt de lading. Per vracht 15 min.	2	30 min	Dag	102
Op het erf						

Voeren vee	1xdag	Een voerwagen rijdt over het erf naar de kuilvoersilo's en laadt de wagen. Daarna lossen in de stal.		1 uur	Dag Avond	104/ 109
Trekker	1xdag	Een trekker rijdt op het erf en in de stallen, machines worden aan- en afgekoppeld.		1 uur	Dag Avond	104/ 109
Laadschop	1xdag	Een laadschop rijdt op het erf en in de stallen.		1 uur	Dag	105

¹ Incidentele bedrijfssituatie; maximaal 12 keer per jaar.

Melkvee intern licht transport

Activiteit	Frequentie	Omschrijving	Transport- bewegingen per etmaal (1 transport = 2 bewegingen)	Reële tijd per etmaal	Periode	LW dB(A)
Aan-/afvoer						
Personenauto	4xdag	Een personenauto rijdt het erf op en af en parkeert. 4 transporten van 5 min.	8	20 min	Dag Avond	90
Bestelauto	2xdag	Een bestelauto rijdt het erf op en af en laadt/lost. 2 transporten van 10 min.	4	20 min	Dag	97

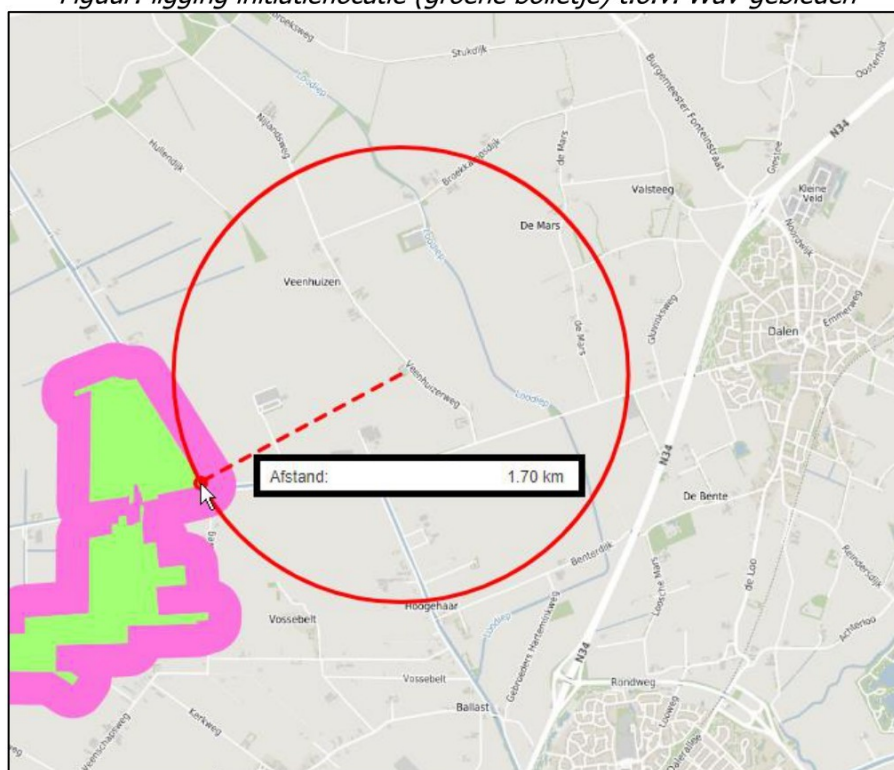
Rubriek natuur

Zeer kwetsbare natuur (Wav-gebieden)

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) vormt een onderdeel van de ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze regelgeving heeft als doel de ammoniakuitstoot in heel Nederland terug te dringen. Voor een aantal gebieden geldt extra beleid met als doel de ammoniakdepositie op die gebieden - de zeer kwetsbare gebieden- te verminderen. De zeer kwetsbare gebieden worden door de Provincie aangewezen.

De inrichting is niet gelegen in een zeer kwetsbaar gebied (Wav-gebied) of een zone van 250 meter daar omheen. Het dichtstbijgelegen Wav-gebied is gelegen op ca. 1,70 km afstand. De Wet Ammoniak en Veehouderij stelt geen aanvullende criteria.

Figuur: ligging initiatieflocatie (groene bolletje) t.o.v. Wav-gebieden

Bron: provincie Gelderland

Wet natuurbescherming (Wnb)

Menselijke (bedrijfs)activiteiten kunnen nadelige gevolgen hebben voor beschermde planten- en diersoorten (flora en fauna) en Natura2000-gebieden. In veel gevallen is er toestemming nodig in het kader van de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming bevat verschillende toestemmingen:

- vergunning voor handelingen die de kwaliteit van Natura 2000-gebieden kunnen verslechteren of die soorten in het Natura 2000-gebied kunnen verstoren
- ontheffing voor handelingen met beschermde plant- of diersoorten
- melding voor het geheel of gedeeltelijk vellen van houtopstanden

In specifieke gevallen maken deze toestemmingen uit de Wet natuurbescherming onderdeel uit van de omgevingsvergunning.

Dit komt voor als de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd ook moeten worden aangemerkt als:

- Het realiseren van projecten of het verrichten van handelingen die schadelijk kunnen zijn voor natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied (art. 2.2aa, onder a Besluit omgevingsrecht).
- Handelingen met gevolgen voor beschermde planten en dieren (art. 2.2aa, onder b Besluit omgevingsrecht).

Deze zogenoemde aanhaakplicht is niet van toepassing als voorafgaand aan de aanvraag om omgevingsvergunning al een aanvraag Wet natuurbescherming is ingediend.

Het is aan het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning om te controleren of de aanvraag voor een omgevingsvergunning volledig is. Essentieel is dat de gemeente toetst of de initiatiefnemer al dan niet terecht heeft aangegeven of de handeling gevolgen heeft voor beschermde soorten of gebieden. Dit is het geval als een initiatiefnemer vooraf geen aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming heeft aangevraagd en de gemeente redelijkerwijs kan weten dat er beschermde natuurwaarden in het geding kunnen zijn.

Natura2000 gebieden

In de omgeving van het bedrijf liggen een aantal Natura2000-gebieden. De dichtstbijzijnde is "Mantingerzand", deze ligt op 10,95 kilometer vanaf het bedrijf van initiatiefnemer.

Figuur: Ligging Natura2000-gebieden t.o.v. bedrijf initiatiefnemer (rode bolletje)

Bron: provinciegelderland.nl

Als een agrarisch bedrijf activiteiten wil uitvoeren die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura2000-gebieden is daar in veel gevallen toestemming in het kader van de Wet natuurbescherming voor nodig. Deze toestemming kan aangehaakt zijn bij een omgevingsvergunning. Aanhaken kan plaatsvinden bij elk soort omgevingsvergunning zoals bouwen, milieu, slopen etc. De omgevingsvergunning voor 'natuur' loopt via de zogenaamde omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM), zoals bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, sub i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het is ook mogelijk om deze toestemming niet te laten aanhaken. Deze toestemming moet dan wel voor het indienen van de Omgevingsvergunning te zijn aangevraagd, dan wel te zijn afgegeven.

Voor de voorgenomen activiteiten is op 12-06-2017 door de provincie al een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verleend. De beschikking is bijgevoegd in de bijlagen.

Gezien de aard van de activiteiten en de ligging van de locatie is er geen sprake van overige effecten op Natura 2000-gebieden. Het voornemen leidt niet tot nadelige effecten op Natura2000-gebieden en staat vergunningverlening i.k.v. de Wet Natuurbescherming niet in de weg.

Flora en fauna

Menselijke (bedrijfs)activiteiten kunnen nadelige gevolgen hebben voor beschermde planten- en diersoorten. Flora en fauna wordt via de Wet natuurbescherming beschermd tegen de gevolgen van menselijke activiteiten. Als een agrarisch bedrijf activiteiten wil uitvoeren die nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde plant- en diersoorten, is daar in veel gevallen aparte toestemming nodig, namelijk de omgevingsvergunning voor 'natuur'. Deze toestemming kan aangehaakt zijn bij een omgevingsvergunning, net zoals bij beschermde natuurgebieden.

Het voornemen ziet niet toe op sloopwerkzaamheden, kappen van bomen, verwijderen van beplanting of dempen van sloten. Het voornemen betreft enkel het vergroten van de veestapel binnen de bestaande bebouwing. Gezien het voorgaande is van een negatief effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde flora en fauna is dan ook geen sprake. Voor de voorgenomen activiteiten is geen toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) nodig.

Rubriek gegevens aanwezige stoffen

Opslag gevaarlijke stoffen

Soort	ADR-klasse	opslag boven-/ondergronds	Hoeveelheid/ max. opslag	Uitvoering Opslag
Dieselolie	3.3	Bovengronds	1 m3	Tank in lekbak
Minerale olie	3.3	Bovengronds	260 liter	In lekbak
Afgewerkte olie	3.3	Bovengronds	200 liter	In lekbak
Diergeneesmiddelen	6.2	Bovengronds	10 kg	In lekbak
Reinigingsmiddelen	8	Bovengronds	240 liter	In lekbak

Opslag overige stoffen

Soort product	Wijze van opslag	Max. hoeveelheid (ton of m3)
Kunstmest	Polyester silo	20 ton
Meng-/ krachtvoer	Silo's bij bedrijfsgebouwen	34 ton
Mais CCM	Sleufsilos	2.000 m3
Graskuil/balen	Sleufsilos	2.500 m3
Drijfmest	Kelders onder de stal en Mestbassin	3.000 m3
Vaste mest	Mestplaat	86 m3

Rubriek bodem

Verwaarloosbaar en aanvaardbaar bodemrisico

Als binnen een inrichting bodembedreigende bedrijfsmatige activiteiten worden verricht, moet de kans op bodemverontreiniging tot een verwaarloosbaar minimum worden teruggebracht.

In het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling staan algemene voorschriften opgenomen ten aanzien van bodembedreigende activiteiten (ook van toepassing op vergunningplichtige inrichtingen / type C-inrichtingen). Deze voorschriften betreffen verplichte maatregelen en voorzieningen om tot een 'verwaarloosbaar bodemrisico' te komen.

Per activiteit is aan de hand van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB 2012) het vereiste voorzieningenniveau bepaald om dit verwaarloosbaar bodemrisico te bereiken. In bestaande situaties waar achteraf geen voorzieningen meer aangebracht kunnen worden kan, na instemming van het bevoegde gezag, volstaan worden met een 'aanvaardbaar bodemrisico'. Het bevoegd gezag moet daartoe wel met een maatwerkvoorschrift toestemming hebben verleend.

Bodembeschermende voorzieningen en beheermaatregelen

Bodembeschermende voorzieningen zijn fysieke voorzieningen, zoals vloeren, verhardingen en lekbakken. Deze voorzieningen moeten altijd in combinatie met de daarbij behorende maatregelen worden toegepast. Bij bodembeschermende maatregelen gaat het om bijvoorbeeld organisatorische maatregelen.

In de Activiteitenregeling is voor verschillende bedrijfsmatige activiteiten aangegeven welke combinaties van voorzieningen en maatregelen leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico en binnen die inrichting getroffen moeten worden zodat aan dit doelvoorschrift wordt voldaan. Hierbij is aangesloten bij de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB 2012).

De NRB-aanpak is samen te vatten als 'vloeistofdichte vloer of verharding' met een minimum aan gedragsvoorschriften' of 'vloeistofkerende voorziening' en/of lekbakken met een zwaar accent op de daarop toegesneden gedragsvoorschriften'. Voor activiteiten waarbij vloeistofkerende voorzieningen worden vereist, zijn in het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling specifieke beheermaatregelen opgenomen. Ze zijn gebaseerd op de NRB en moeten in combinatie worden toegepast. Het gaat om een inspectieprogramma voor apparatuur en emballage en een spill-controleprogramma. Alle acties die bij een beheermaatregel horen moeten zijn uitgewerkt in procedures en werkinstructies.

Algemene eisen voor bodembeschermende voorzieningen

Bodembeschermende voorzieningen moeten zo zijn uitgevoerd dat het morsen/lekkende (spills) van bodembedreigende vloeistoffen effectief wordt opgevangen en opgeruimd. Brandbare vloeistoffen en giftige stoffen moeten direct worden opgeruimd. Verder moet de voorziening bestand zijn tegen de inwerking van de stof en genoeg opvangcapaciteit bieden. Voorbeelden van bodembeschermende voorzieningen zijn absorptiekorrels, lekbakken, mestdekplaten en olie-waterscheiders. Voor lekbakken stelt de Activiteitenregeling aanvullende eisen: vervuiling door hemelwater of andere stoffen moet worden voorkomen (afdekking of gescheiden opvang en afvoer van hemelwater), de opvangcapaciteit moet minimaal 110% zijn van de inhoud van de grootste verpakkingseenheid of opslagtank met als ondergrens minstens 10% van de inhoud van alle opslagen stoffen).

Bodemonderzoek

Volgens het Activiteitenbesluit artikel 2.11 moet bij elke activiteit binnen een inrichting die als bodembedreigend wordt beschouwd, de kwaliteit van de bodem worden onderzocht.

Deze verplichting tot het uitvoeren van bodemonderzoek geldt alleen bij: oprichting (lid 1), verandering (lid 2) of beëindiging (lid 3) van de inrichting of de IPPC-installatie na beëindiging van het opslaan van vloeibare brandstof

Voert een bedrijf een bodembedreigende activiteit uit, dan moet binnen drie maanden na de oprichting van het bedrijf een rapport met de resultaten van een bodemonderzoek worden toegestuurd aan het bevoegd gezag. Dit staat in artikel 2.11 lid 1 van het Activiteitenbesluit. Dit artikel geldt echter niet voor inrichtingen met een IPPC-installatie.

In geval van veranderingen binnen een bedrijf kan het bevoegd gezag gemotiveerd eisen dat een bodemonderzoek ter plaatse nodig is en een maatwerkvoorschrift opstellen. Daarnaast moet het bedrijf binnen zes maanden na beëindiging van de bedrijfsactiviteiten een bodemonderzoek uitvoeren. Binnen zes maanden na toezending van het bodemonderzoek aan het bevoegd gezag, moet de veroorzaakte verontreiniging verwijderd worden.

Het uitvoeren en rapporteren van bodemonderzoek moet gebeuren door een erkend bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit en voldoen aan de NEN 5740. Een aanwezige vloerstoffdichte vloer of verharding wordt tijdens bodemonderzoek niet doorboord of aangetast.

Algemene zorgplicht

Als algemene zorgplicht geldt dat bodemverontreiniging voor zover mogelijk wordt voorkomen dan wel voor zover dat niet mogelijk is zoveel mogelijk wordt beperkt. Artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb) is rechtstreeks van toepassing op de inrichting. Voor zover in de op te leggen voorschriften niet specifiek is vastgelegd welke bodembeschermende maatregelen moeten zijn uitgevoerd, dwingt artikel 13 van de Wbb tot een zorgvuldige bedrijfsvoering. In verband met de strekking van het begrip bodemverontreiniging is van belang dat het begrip bodem ook het grondwater omvat. Het melden van ongewone en gewone voorvallen met betrekking tot bodembescherming is geregeld in artikel 27 en 30 van de Wbb. Deze zorgplicht zal door de inrichtinghouder in acht worden genomen.

Bodembedreigende activiteiten in het voornemen / de aanvraag

Een bodembedreigende activiteit is gedefinieerd de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB). De volgende voorgenomen activiteiten worden als bodembedreigend aangemerkt:

- Houden van dieren in (delen van) een dierenverblijf zonder mestkelder
- Opslag van drijfmest
- Opslag niet-verpompbare mest
- Opslag reinigings- en ontsmettingsmiddelen in emballage
- Opslag kunstmeststoffen
- Opslag van diergeneesmiddelen
- Opslag dieselolie
- Opslag minerale oliën
- Spoelplaats
- Opslag kuilvoer in sleufsilos / opslag van niet-verpompbare bijvoedermiddelen

Houden van dieren in een dierenverblijf zonder mestkelder

De vloer van het dierenverblijf waaraan geen mestkelder is verbonden is vloeistofkerend uitgevoerd.

Opslag van drijfmest

De geproduceerde drijfmest wordt opgeslagen in mestkelders onder de stallen en mestbassin. Deze voldoen aan de voorschriften in de Activiteitenregeling en de eisen van de HBRM². De vloeren en de wanden zijn vloeistofkerend uitgevoerd.

Opslag van niet-verpompbare mest

Opslag van niet-verpompbare mest (vaste mest) vindt plaats op een vloeistofkerende vloer, welke afwaterend naar een afvoerpunt is aangelegd.

Opslag van reinigings- en ontsmettingsmiddelen in emballage

Reinigings- en ontsmettingsmiddelen worden boven een lekbak opgeslagen in een daarvoor bestemde opslagkast.

Opslag van vaste kunstmeststoffen

Opslag van vaste kunstmeststoffen vindt plaats in de originele verpakking in een afgesloten ruimte of in een speciaal daarvoor bestemde kunstmest silo. De opslag voldoet aan de voorschriften in PGS7.

Opslag van diergeneesmiddelen

Diergeneesmiddelen worden in de originele verpakking opgeslagen in een afsluitbare koelkast.

Opslag dieselolie

De dieselolie wordt opgeslagen in een bovengrondse tank welke is geplaatst in een vloeistofdichte lekbak. De tank is uitgevoerd conform de bepalingen van de PGS 30.

Opslag van minerale oliën

Smeer-, hydraulische en afgewerkte olie wordt in een vloeistofdicht vat boven een vloeistofdichte lekbak opgeslagen.

Spoelplaats

Het spoelwater bestaat naast reinigings- en/of ontsmettingsmiddel alleen uit mest, zand en zaagselresten. De spoelplaats is voorzien van een vloeistofkerende vloer met afvoerput naar de mestkelder.

Opslag kuilvoer in sleufsilos

De kuilvoeropslag is voorzien van een vloeistofkerende vloer welke afwatert naar een afvoerpunt. Het percolaat en vervuild hemel- en reinigingswater wordt opgevangen in een mestdichte opvangput. De inhoud van de opvangput wordt periodiek overgepompt naar de mestkelder om samen met de drijfmest conform de meststoffenwet uitgereden te worden.

Bij opslag van kuilvoer en/of niet-verpompbare bijvoedermiddelen met een drogestofpercentage >40% is een mestdichte opvangput niet vereist. De opslag dient wel afgedekt te worden, zodat geen contact met hemelwater kan plaatsvinden. Er gelden dan geen eisen voor de ondergrond.

---

² De door de Ministerie van VROM uitgegeven publicatie "bouwtechnische richtlijnen mestbassins" (BRM en HBRM)

Rubriek afval

Wet milieubeheer, afvalstoffen

Iedereen moet ervoor zorgen dat er geen nadelige gevolgen voor het milieu zijn of komen door handelingen met afvalstoffen. Daarnaast is er een verbod om zich van afvalstoffen te ontdoen door deze buiten inrichtingen te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden. Uitzonderingen hierop staan in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.

Er zijn regels voor zich ontdoen, inzameling en transport van afvalwater en er zijn regels voor afgifte, ontvangst, vervoer en inzameling van bedrijfsafvalstoffen.

Preventie van afval is een van de hoofddoelstellingen van het afvalstoffenbeleid. Afvalpreventie moet gebeuren in de gehele economie, van de winning van grondstoffen, het productieproces en distributie tot en met gebruik en hergebruik. Daarom geldt het afvalpreventiebeleid voor alle productiesectoren, ontwerpers en dienstverleners, overheden en particulieren.

Niet gevaarlijke afvalstoffen

Afvalstoffen	Afvoer-frequentie	Hoeveelheid per jaar (kg, ton of stuks)	Wijze van Opslag	Maximale Opslag	Inzamelaar/ Verwerker
Huishoudelijk	1x 2 wkn	300 kg	container	50 kg	Erkend inzamelaar
Papier	1x 4 wkn	50 kg	container	10 kg	Erkend inzamelaar
Metaal	1x jaar	250 kg	container	300 kg	Erkend inzamelaar
Glas	1x 4 wkn	5 kg	container	1 kg	Erkend inzamelaar
Plastic	1x 4 wkn	500 kg	container	100	Erkend inzamelaar
Gft/groen-afval	1x 2 wkn	100 kg	container	250 kg	Erkend inzamelaar
Kadavers ³	1 x per 2 weken	8 ton	Kadaver-plaats	2 ton	Destructor Rendac

Gevaarlijke afvalstoffen

Soort afval	Afvoer-frequentie	Hoeveelheid jaar (kg, ton of stuks)	p.	Wijze van opslag	Max. opslag	Inzamelaar/ verwerker
Afgewerkte olie	Indien nodig, maar minstens 1x per jaar	80 liter		Olievaten	120 liter	
Oliehoudend afval	Indien nodig, maar minstens 1x per jaar	40 liter		Olievat	60 liter	Erkend inzamelaar
Verfrestanten	Alles wordt verbruikt					
Rest. Bestrijdingsmidd.	Alles wordt verbruikt					
Rest. Geneesmiddelen	Alles wordt verbruikt					
TL buizen/spaarlamp	Indien nodig, maar minstens 1x per jaar	10 stuks		doos	10 stuks	Erkend inzamelaar

De afvalstromen zullen door managementmaatregelen tot een minimum beperkt worden. Naast preventieve maatregelen worden de afvalstromen gescheiden opgeslagen en gescheiden afgevoerd naar daartoe erkende en gecertificeerde inzamelaars.

³ Binnen de inrichting vrijgekomen kadavers worden opgeslagen en aangeboden volgens de voorschriften genoemd in de Regeling dierlijke producten 2013.

Rubriek energie

In het kader van de omgevingsvergunning en bij een melding in het kader van het Activiteitenbesluit milieubeheer is het van belang te weten wat het energieverbruik van de inrichting is. Inrichtingen kunnen in drie verschillende categorieën worden ingedeeld: kleingebruikers, middelgebruikers en de grootgebruikers. Hierbij is aansluiting gezocht bij het Activiteitenbesluit milieubeheer. In het vergunningverleningsproces kan de Uniforme leidraad energiebesparing gebruikt worden.

Energieverbruik kan in drie categorieën worden opgedeeld;

1. Kleingebruikers met een verbruik van minder dan 25.000 m³ gas én minder dan 50.000 kWh elektriciteit.
2. Middelgebruikers met een verbruik van tussen de 25.000 m³ en 75.000 m³ gas of tussen de 50.000 kWh en 200.000 kWh elektriciteit.
3. Grootgebruikers met een gasverbruik van meer dan 75.000 m³ en/of een elektriciteitsverbruik van meer dan 200.000 kWh.

Voor kleinverbruikers worden geen voorschriften over het besparen van energie opgenomen in de vergunning. Bij middelgebruikers beoordeelt het bevoegd gezag of alle rendabele (BBT-) maatregelen zijn genomen. Als dit niet het geval is, kan het bevoegd gezag een haalbaarheidsonderzoek naar specifieke (BBT-)maatregelen eisen (brief van het Ministerie van VROM, kenmerk DGM/SB2007109294, januari 2008). Ten slotte geldt voor grootgebruikers dat het bevoegd gezag een energieonderzoek kan eisen.

Meten en registreren van energiegegevens

Energiebron	Wijze van registratie	Frequentie	Door wie?
Gas:	per meter	1x per jaar	leverancier
Elektriciteit:	per meter	1x per jaar	leverancier
Olie:	per meter	1x per maand	leverancier
Propaan:	per meter	1x per maand	leverancier

Overzicht energiegebruik en -kosten

Energiebron	Verbruik
Gas:	m ³
Elektriciteit:	180.000 kWh
Diesel:	15.000 ltr
Propaan:	m ³
Overig:	
Totaal:	

Op basis van bovenstaande gegevens kan het bedrijf gezien worden als middelverbruiker. Het bedrijf maakt gebruik van krachtstroom (380 V).

Energie maatregelen agrarische sector

Activiteiten	Nummers
Gebouw (G)	
A. Isoleren van de gebouwschil	GA1 t/m GA6
B. Ventileren van een ruimte	GB1 t/m GB3
C. Verwarmen van een ruimte	GC1 t/m GC3
D. In werking hebben van een ruimte- en buitenverlichtingsinstallatie	GD1 t/m GD8

Faciliteiten (F)	
A. In werking hebben van een stookinstallatie (emissies naar de lucht)	FA1 t/m FA6
B. Warm tapwatervoorziening, niet zijnde stookinstallatie	FB1
C. In werking hebben van een koelinstallatie	FC1 t/m FC2
D. In werking hebben van productkoeling	FD1 t/m FD7
E. In werking hebben van elektromotoren	FE1 t/m FE2
F. In werking hebben van pompen	FF1
G. In werking hebben van een vacuümsysteem	FG1
Processen (P)	
A. Het verwarmen van producten en of procesbaden	PA1

Tabel Erkende maatregelen voor energiebesparing in de agrarische sector

Gebouw (G)			
Isoleren gebouwschil			
<i>Nr</i>	<i>Omschrijving maatregel</i>	<i>Toepasbaar op een zelfstandig of natuurlijk moment?</i>	<i>Toepassing op dit bedrijf</i>
GA1	Varkenshouderij: Warmteverlies door lekkages in ventilatiekanaal beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GA2	Warmteverlies via vloer beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GA3	Warmteverlies via buitenmuur beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GA4	Warmteverlies via schuin dak beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GA5	Warmte- en/of koudeverlies via transportdeur voor laden en lossen beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GA6	Warmte- en/of koudeverlies via openstaande deuren in de gevels beperken	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
Ventileren van de ruimte			
GB1	Debiet van ventilator beperken	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GB2	Onnodig aanstaan van ventilatie voorkomen	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GB3	Warmteverlies ventilatiekanalen beperken in ruimten waar geen warmteafgift nodig is	Zelfstandig moment: Ja, als de jaarlijkse bedrijfstijd minimaal 2.700 uur is. Natuurlijk moment: Ja, als de jaarlijkse bedrijfstijd minimaal 1.500 uur is.	n.v.t.
Verwarmen van de ruimte			
GC1	Aanstaan van infraroodlampen (IR-lampen) beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.

GC2	Temperatuur per ruimte naregelen	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
GC3	Warmteverlies via warmwaterleidingen en -appendages beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
Ruimte- en buitenverlichtinginstallatie			
GD1	Geïnstalleerd vermogen verlichting in dierverblijven beperken.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja	LED-lampen toegepast
GD2	Bedrijfshal: Geïnstalleerd vermogen basisbinnenverlichting beperken.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja	LED-lampen toegepast
GD3	Geïnstalleerd vermogen basisbinnenverlichting beperken	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	LED-lampen toegepast
GD4	Geïnstalleerd vermogen accentverlichting beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	LED-lampen toegepast
GD5	Onnodig branden van buitenverlichting voorkomen. a) Bewegingssensors, schemer- en tijdschakelaars toepassen. b) Schemer- en tijdschakelaars toepassen	a) Zelfstandig moment: Ja, als minimaal 50 armaturen aanwezig zijn. Natuurlijk moment: Ja. b) Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja	Schemer- en tijdschakelaars aanwezig
GD6	Onnodig branden van reclameverlichting voorkomen	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja	n.v.t.
GD7	Geïnstalleerd vermogen verlichting vluchtwegaanduiding beperken	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja	n.v.t.
GD8	Geïnstalleerd vermogen buitenverlichting beperken	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.

Faciliteiten (F)			
In werking hebben een stookinstallatie (emissies naar de lucht)			
<i>Nr</i>	<i>Omschrijving maatregel</i>	<i>Toepasbaar op een zelfstandig of natuurlijk moment?</i>	<i>Toepassing op dit bedrijf</i>
FA1	Energiezuinige warmteopwekking toepassen.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: ja	Er worden HR-ketels toegepast
FA2	Aanvoertemperatuur cv-water automatisch regelen op basis van de buitentemperatuur.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	aanwezig
FA3	Varkenshouderij en (vlees)kuikens: Voorkomen dat warmte met ventilatielucht naar buiten wordt afgevoerd.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: ja	n.v.t.

FA4	Varkenshouderij en vleeskuiken: Warmteverlies door uitgaande ventilatielucht van de luchtwasser	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FA5	Energiezuinige warmteopwekking van tapwater toepassen	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: ja	Gezien het lage verbruik van warm tapwater is dit niet rendabel
FA6	Aanstaan van ruimteverwarming buiten bedrijfstijd voorkomen	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
Warm tapwatervoorziening niet zijnde stookinstallatie			
FB1	Warmteverlies via warmwaterleidingen en -appendages beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	Beperkt gebruik tap-water / HR-combi ketel.
In werking hebben van een koelinstallatie			
FC1	Restwarmte afkomstig van de condensors van de koelinstallatie nuttig gebruiken.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FC2	Energiezuinig koelen door lucht te gebruiken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	Toegepast
In werking hebben van een productkoeling			
FD1	Melkvee: Energiezuinig koelen van melk.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	Toegepast
FD2	Koudeverlies door koelcelwand beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FD3	Binnentreden van warme en/of vochtige lucht in koelcellen beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FD4	Verlichting in koelcellen beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FD5	Energiezuinig bewaren van producten.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FD6	Regelingen voor ventilatieontdooiing.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
FD7	Energiezuinige verlichting in koelcellen toepassen	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
In werking hebben van elektromotoren			
FE1	Vollasturen draaistroommotoren beperken.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	IE2-motor met frequentieregeling aanwezig
FE2	Energiezuinige motoren toepassen.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.
In werking hebben van pompen			
FF1	Energieverbruik van pompen beperken door vermogen vraag gestuurd te regelen.	Zelfstandig moment: Nee. Natuurlijk moment: Ja.	Toerenregeling, pompen worden computergestuurd
In werking hebben vacuumsysteem			
FG1	Op vollast aanstaan van vacuümpompen beperken.	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	Frequentieregelaar is aanwezig

Processen (P)			
Verwarmen van producten en/of procesbaden			
<i>Nr</i>	<i>Omschrijving maatregel</i>	<i>Toepasbaar op een zelfstandig of natuurlijk moment?</i>	<i>Toepassing op dit bedrijf</i>
PA1	Warmteverlies via warmwaterleidingen en -appendages beperken	Zelfstandig moment: Ja. Natuurlijk moment: Ja.	n.v.t.

Rubriek water

Overzicht waterverbruik

In het voornemen wordt gebruik gemaakt van leiding- en grondwater. Leidingwaterverbruik wordt jaarlijks geregistreerd door het waterleidingbedrijf.

Het bedrijf verbruikt jaarlijks ca. 14.990 m³ water.

Schatting waterverbruik aanvraag:

Drinkwater dieren	:	14.500 m ³ /jaar
Reinigingswater	:	140 m ³ /jaar
Spoelwater	:	350 m ³ /jaar

Overzicht afvalwater

Schatting afvalwaterproductie aanvraag:

Huishoudelijk afvalwater	:	10 m ³ /jaar (vuilwaterriool)
Spoelwater melkinstallatie	:	350 m ³ /jaar (vuilwaterriool)
Reinigingswaterspoelplaats	:	130 m ³ /jaar (mestput)

Huishoudelijk afvalwater wordt geloosd in de mestkelder.

Reinigingswaterstallen wordt opgeslagen in de spoelwaterput en volgens conform de mestwet uitgereden op het land.

Overzicht hemelwater

Het verhard oppervlak neemt in de aangevraagde situatie niet toe.

Het schone hemelwater wordt afgekoppeld en op het terrein en omliggende landbouwgronden geïnfiltreerd.

Rubriek externe veiligheid en calamiteiten

Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft betrekking op situaties waar een ongeval kan plaatsvinden met gevaarlijke stoffen, waardoor mensen - die verder niets met de risicodragende activiteit te maken hebben - om het leven zouden kunnen komen. De reikwijdte van het begrip externe veiligheid is in die zin beperkt dat uitsluitend naar slachtoffers 'buiten de poort' wordt gekeken. Voor inrichtingen is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) het belangrijkste toetsingskader.

Hierin zijn bijvoorbeeld grenswaarden en oriënterende of richtwaarden opgenomen voor het zgn. plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Het bedrijf valt niet onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen(Bevi). Toch kunnen binnen de inrichting onvoorziene situaties of calamiteiten ontstaan. Binnen de inrichting worden alle nodige veiligheidsvoorzieningen getroffen om een calamiteit en de als gevolg van de calamiteit optredende bijzondere milieubelasting, te voorkomen dan wel te beperken. In deze paragraaf worden de mogelijke calamiteiten beschreven met daarbij de voorzieningen en maatregelen die zijn getroffen om de calamiteit te voorkomen of te beperken.

Calamiteiten

Stroomstoringen

Behoudens het melken en het koelen van de melk is het bedrijf niet sterk afhankelijk van stroom, een eventuele stroomstoring is lastig maar binnen normale proporties goed op te vangen.

Besmettelijke dierziekten

Op het moment dat een veewetziekte uitbreekt in Nederland, worden door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie maatregelen afgekondigd om verspreiding van deze ziekte zo veel mogelijk te voorkomen. In de praktijk betekent dit vooral dat vervoer van dieren en mest in een bepaalde zone rondom de smethaard voor een bepaalde periode is verboden. Binnen het bedrijf wordt gestreefd naar een hoge gezondheidsstatus, aangezien dit ten goede komt van de groei en de gezondheid van de dieren. Het bedrijf zal bij deze calamiteit de aanwezige dieren in de afdelingen gehuisvest laten waar ze op dat moment liggen. Gezien de beschikbare oppervlaktes zal op deze locatie de eerste weken geen probleem ontstaan voor dierwelzijn.

Brand

Om brand zoveel mogelijk te voorkomen wordt ten eerste voldaan aan het Bouwbesluit. Daarnaast worden waar mogelijk onbrandbare materialen gebruikt. Het eventueel aanwezige personeel krijgt de instructie om een beginnende brand direct proberen te blussen met de aanwezige mobiele blusmiddelen. Indien nodig wordt de brandweer gewaarschuwd. Bij de aanvraag om een omgevingsvergunning activiteit bouwen komt het aspect brandveiligheid nader aan de orde, omdat dan getoetst moet worden aan het Bouwbesluit. Wanneer noodzakelijk wordt overlegd met de gemeentelijke brandweer gepleegd. De brandweer brengt in deze fase advies uit over de aard, het aantal en de plaats van de noodzakelijke mobiele blusmiddelen.

Opslag drijfmest in kelders onder de stallen

Bij de opslag van drijfmest kan methaangas ontstaan. Normaal blijft dit tot een minimum beperkt, er zal doorgaans voldoende geventileerd worden. Bij eventuele mixwerkzaamheden van de mest kan extra methaan gevormd worden, in dit geval zal de ventilatiecapaciteit tot zijn maximum benut worden. De ondernemer zal bij werkzaamheden in de stal waakzaamheid betrachten. Tevens zijn de vloeren en de wanden van de mestkelders conform de eisen van de HBRM uitgevoerd. Zie ook de [REDACTED]

Opslag droogvoer en granen in silo's

Door bulkwagens wordt mengvoer en ongemalen graanproducten in de voersilo's geblazen. Door de ontluchtingsbuis komt stofvrij, wat opgevangen wordt in filters of jute zakken. Na het lossen wordt het

stof weer bij de voeders gevoegd. De kans op een stofexplosie is in dit geval nihil, omdat binnen de afgesloten ruimte van de voersilo, waar de stofdeeltjes zich mogelijk kunnen bevinden, geen motoren of andere ontstekingsbronnen aanwezig zijn. De aandrijfmotoren van de vijzels die het voer uit de silo's halen, bevinden zich in de stal op relatief grote afstand.

Opslag dieselolie in bovengrondse tank

Hierbij wordt verwezen naar rubriek Bodem. Opslag voldoet aan de voorschriften in PGS 30.

Opslag van reinigings- en ontsmettingsmiddelen

De reinigings- en ontsmettingsmiddelen kunnen eigenschappen hebben die irriterend werken bij de persoon die middelen gebruikt. De middelen worden in een dusdanige lage concentratie aangewend, dat deze geen gevaar opleveren voor de gezondheid. Zie verder de "Rubriek Bodem".

Opslag vaste kunstmeststoffen

De opslag van vaste kunstmeststoffen vindt plaats in een afgesloten ruimte of speciaal daarvoor bestemde kunstmestsilo. Bij opslag van meer dan 250 ton dient de opslag te voldoen aan de voorschriften in PGS 7. Er wordt minder dan 250 ton kunstmeststoffen opgeslagen. Zie verder de "Rubriek Bodem".

Buisleidingen en hoogspanningsleidingen

In de directe nabijheid van de locatie zijn geen buisleidingen of hoogspanningsmasten gelegen. De voorgenomen activiteiten vinden niet plaats binnen een risico-contour van buisleidingen of hoogspanningsmasten.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Bij het voorgenomen plan is geen sprake van de bouw van een (beperkt) kwetsbaar object. Ook is geen sprake van het oprichten van een object binnen een plaatsgebonden risicocontour. De voorgenomen activiteiten hebben geen invloed op het groepsrisico.

Zorg- en meldingsplicht

De artikelen 17.1 en 17.2 lid 1 en 2 van de Wet milieubeheer zijn rechtstreeks van toepassing wanneer een ongewoon voorval zich voordoet. Bij ongewone voorvallen in een inrichting waarbij milieuschade ontstaat of dreigt te ontstaan, moet degene die de inrichting drijft onmiddellijk maatregelen nemen (art. 17.1 Wm.). Tevens moet het voorval zo spoedig mogelijk aan het bestuursorgaan dat de omgevingsvergunning heeft verleend, worden meegedeeld (art. 17.2 Wm.).

Rubriek dier- en volksgezondheid

Algemeen

Effecten op de (volks)gezondheid betreft niet alleen dierziekten en zoönosen, maar ook geurhinder, geluidhinder en fijnstof belasting. Ten aanzien van geur-, fijnstof- en geluidsbelasting wordt voldaan aan de wettelijke waarden. Deze milieuaspecten staan in aparte rubrieken in deze bijlage uitgewerkt.

In deze rubriek wordt nader ingegaan op de (lopende) onderzoeken naar de effecten van veehouderij op de volksgezondheid, zoönosen en de maatregelen op bedrijfsniveau ter voorkoming van insleep en verspreiding van dierziekten.

Volksgezondheid en de wetgeving

- **Wet publieke gezondheid:** Het college van burgemeester en wethouders bevordert de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg. Ter uitvoering van deze taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. Tevens kunnen maatregelen geformuleerd worden ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.
- **Wet milieubeheer:** In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden onder gevolgen voor het milieu in ieder geval verstaan gevolgen voor het fysieke milieu, gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten en goederen, van water, bodem en lucht en van landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden en van de beheersing van het klimaat, alsmede van de relaties daartussen. De Wet milieubeheer bevat geen toetsingskader voor onderwerpen die in de wetgeving voor volksgezondheid zijn geregeld. Wel bestaat ruimte voor een aanvullende milieuhygiënische toets ten aanzien van besmettingsgevaar.
- **Wet Ruimtelijke Ordening** waarin is bepaald dat een ontwikkeling moet voldoen aan het begrip 'goede ruimtelijke ordening'.
- **Besluit milieueffectrapportage** waarin de verplichting staat om de effecten voor de volksgezondheid als milieugevolg van een activiteit te betrekken in de besluitvorming.

Het staat het bevoegd gezag in principe vrij op welke wijze deze verplichting ingevuld wordt. Het bevoegd gezag moet zich bij de besluitvorming baseren op beschikbare onderzoeken en 'algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten'. Voor sommige criteria zoals ammoniak, geur en fijn stof zijn specifieke wet- en regelgeving, richtlijnen en handelingsmethoden beschikbaar.

Onderzoeken naar relatie (intensieve) veehouderij en volksgezondheid

Onderzoek Intensieve Veehouderij en Gezondheid (IVG)

Het RIVM heeft in 2008 een rapport gepubliceerd met betrekking tot intensieve veehouderij en volksgezondheid. Strekking van het Rapport RIVM 2008: Effecten van intensieve veehouderij- (mega)bedrijven op de volksgezondheid kunnen op verschillende manieren tot stand komen. Bijvoorbeeld via direct diercontact, via de lucht, via mest en via voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong. In 2009 is het onderzoek Intensieve Veehouderij en Gezondheid (IVG) gestart. In juni 2011 zijn de resultaten bekend gemaakt van dit IVG-onderzoek. Hieruit is geen duidelijke afstand tot veehouderijbedrijven gebleken en geen relatie met de omvang van veehouderijen of dierdichtheid te benoemen waarbij gezondheidseffecten bij mensen vaker optreden. Uit een publicatie van juli 2012 inzake het infectierisico van omwonenden van veehouderijen blijkt dat nog geen wetenschappelijk onderbouwde uitspraken kunnen worden gedaan, met uitzondering van Q-koorts. Voornoemde afgeronde onderzoeksrapporten beschouwde de rechter niet als 'algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten'.

De Gezondheidsraad heeft op 30 november 2012 het advies 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen' gepubliceerd. Hierin wordt gesteld dat het niet bekend is tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Op basis hiervan is niet op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Er zijn wel aanwijzingen dat omwonenden kunnen worden blootgesteld aan endotoxinen. Concentraties

van bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen, zullen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en ook afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Ook de meteorologische omstandigheden, de lokale bebouwing en beplanting kunnen van invloed zijn.

Onderzoek Veehouderij en Gezondheid van Omwonenden (VGO)

In 2014 is het onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid van Omwonenden (VGO)' van start gegaan. Het RIVM, Wageningen UR, IRAS en NIVEL hebben gezamenlijk dit aanvullende onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn bekend gemaakt in juli 2016. In het VGO is onderzocht of het wonen in de buurt van veehouderijen effect kan hebben op de gezondheid van de omwonenden. Hieruit komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren. Een eenduidig antwoord is dan ook niet te geven.

Aangetoond is dat mensen die rondom veehouderijen wonen minder astma en allergieën hebben. Dicht bij veehouderijen wonen minder mensen met COPD, een chronische ziekte aan de longen. Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben. Verder is er een verband gevonden tussen wonen nabij veehouderijen en een verlaagde longfunctie. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door stoffen die afkomstig zijn van de veehouderij. Niet alleen dichtbij veel veehouderijen wonen zorgt voor een lagere longfunctie. De longfunctie wordt in het hele onderzoeksgebied lager op momenten dat de concentratie van ammoniak in de lucht hoog is. Deze effecten zijn vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad. De onderzoekers vonden dat er meer longontstekingen in het onderzoeksgebied voorkomen dan in de rest van het land; een verschil dat na de Q-koorts-epidemie van 2007-2010 wel kleiner is geworden.

Er werd een verband gevonden tussen pluimveehouderijen binnen 1 kilometer afstand van de woning en een licht verhoogde kans op longontsteking. Het is onduidelijk of de extra longontstekingen in dit onderzoeksgebied worden veroorzaakt door specifieke ziekteverwekkers die van dieren afkomstig zijn (zoönose-verwekkers), of dat mensen gevoeliger voor longontsteking worden door de blootstelling aan stoffen die veehouderijbedrijven uitstoten, zoals fijnstof, endotoxines (onderdelen van micro-organismen) en ammoniak.

In het onderzoek is ook gekeken of bepaalde zoönoseverwekkers vaker voorkomen in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Bij het hepatitis E-virus, de bacterie *Clostridium difficile* en ESBL-producerende bacteriën is dat niet het geval. Wel lijken mensen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie. Of deze verhoging komt door uitstoot vanuit veehouderijen is nog onduidelijk. Dit zijn de belangrijkste conclusies uit het VGO-onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd in het oostelijk deel van Noord-Brabant en in Noord-Limburg. Sommige resultaten zijn mogelijk alleen van toepassing op het onderzochte gebied. Dat komt doordat lokale kenmerken, bijvoorbeeld luchtvervuiling uit omliggende industriegebieden, van invloed zijn op de bevindingen.

Rapport Emissies van Endotoxinen uit de veehouderij (fase 3a)

Tegelijk met het VGO-rapport is in juli 2016 het Rapport Emissies van endotoxinen uit de veehouderij (fase 3a) bekend gemaakt. Dit rapport beschrijft het resultaat van metingen aan de emissies van endotoxinen uit de veehouderij. In stof worden van micro-organismen afkomstige endotoxinen gevonden. Endotoxinen zijn dode celwand-deeltjes van bacteriën die geen pathogene eigenschappen meer hebben. Wel kunnen endotoxinen na inademing tot gezondheidsklachten leiden. Endotoxine komt niet alleen in het fijnstof voor. Ook in de fractie 10-100 micrometer komen endotoxinen voor. Dit is relevant omdat een eigenschap van de grotere deeltjes is dat ze over het algemeen minder ver komen via de lucht en ook minder diep in de luchtwegen dringen. Meer onderzoek is nodig om de invloed van deze eigenschappen bij endotoxinen te bepalen. De Gezondheidsraad beveelt ten aanzien van de endotoxinen-blootstelling een adviesgrenswaarde van 30 EU/m³ aan.

Veehouderij en gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)

Op 16 juni 2017 is het rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)' bekend gemaakt. In dit rapport worden de resultaten uit het rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' van juli 2016 bevestigd. Daarnaast wordt in het rapport ingegaan op de effecten van geitenhouderijen. Uit aanvullende studies volgen sterke aanwijzingen dat fijnstof en componenten ervan mensen gevoeliger maken voor luchtweginfecties. Specifieke ziekteverwekkers afkomstig van dieren kunnen echter niet worden uitgesloten. Ook rondom geitenhouderijen hebben mensen een grotere kans op longontsteking. Eerder zijn hiervoor al aanwijzingen gevonden, die nu nader onderbouwd zijn over een langere periode. Het onderzoek bevestigt ook de eerdere conclusie dat mensen met COPD, die in de buurt van veehouderijen wonen, vaker en ernstiger klachten hebben dan mensen die op grotere afstand van veehouderijen wonen. Uit luchtmetingen in de woonomgeving blijkt dat de concentratie endotoxinen in de lucht toeneemt naarmate de afstand tot een veehouderij kleiner wordt of het aantal veehouderijen in een gebied (de dichtheid) groter wordt. Ook sectoren van de veehouderij die niet bekendstaan om een hoge uitstoot van stoffen lijken toch substantieel bij te dragen aan de concentratie van endotoxinen in de leefomgeving.

ILVO-onderzoek

Uit onderzoek van het Belgisch Instituut Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) in het voorjaar van 2017 blijkt dat een groot deel van de in het Nederlandse VGO-onderzoek aangehaalde risico's niet relevant zijn, gebrek aan wetenschappelijke basis hebben en niet specifiek zijn voor omwonenden van veehouderijen. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het veerijke West-Vlaanderen. Het Nederlandse VGO-onderzoek kan volgens de Belgische onderzoekers niet claimen of suggereren dat veehouderijen een negatief gezondheidseffect hebben op omwonenden. Bijkomend onderzoek is dan ook nodig. Zo moet worden nagegaan of er een effect is van de gecombineerde emissies uit veehouderij, de transportsector en andere industriële sectoren. Op het eerste gezicht lijkt de impact van wonen nabij een stal op de gezondheid beperkt, maar er zijn nog een aantal vraagtekens die beantwoord moeten worden. In haar rapport stelt ILVO dat uit de stallen zowel primair fijnstof als ammoniak ontsnapt. Ammoniak op zich vormt geen bewezen gezondheidsrisico, maar in de buitenlucht, ver weg van de stallen, kan het zich binden aan andere vervuilende stoffen zoals roet. Wat ontstaat, is secundair fijnstof dat voor iedereen, niet enkel voor de omwonenden van veestallen, schadelijk kan zijn. Om de gevolgen van deze combinatie van fijnstof en ammoniak, evenals het aandeel van de landbouwsector in de uitstoot van fijn stof beter in kaart te brengen, is naar de mening van de ILVO-onderzoekers verder onderzoek nodig. Niet omdat er een mogelijk risico bestaat, maar om uitsluitel te geven en duidelijkheid te brengen in de discussie die er nu bestaat.

In het Nederlandse volksgezondheidsonderzoek (VGO) wordt het verhoogde aantal longontstekingen in regio's met intensieve veehouderij gelinkt aan verhoogde concentraties endotoxines. Maar volgens ILVO is het onwaarschijnlijk dat zuivere endotoxines de oorzaak zijn. De gebruikte grenswaarde is gebaseerd op endotoxines gehecht aan fijnstof, terwijl ze in stallen voornamelijk hechten aan grovere stoffracties. En dat grover stof dringt slechts binnen in de bovenste luchtwegen, niet in de lagere. Bovendien tonen recente studies, waaronder VGO, aan dat endotoxines bij omwonenden ook positieve effecten kunnen hebben in de bovenste luchtwegen, zoals een beschermend effect tegen astma en allergieën. Omdat duidelijkheid ontbreekt, is het volgens ILVO momenteel wetenschappelijk onmogelijk om een veiligheidsnorm voor omwonenden te definiëren en te hanteren. Ook hier is verder onderzoek nodig, ook met aandacht voor de mogelijke positieve effecten van endotoxines.

ILVO bestudeerde ook het risico op verspreiding van bacteriën, virussen, schimmels en parasieten die aanwezig kunnen zijn bij vee, en de effecten van geneesmiddelengebruik in de stallen in de ontwikkeling van resistentie. Het is echter weinig waarschijnlijk dat deze pathogenen zich verspreiden via de lucht, maar blootstelling via de ruimere leefomgeving zoals mest en water. Via voeding is het wel mogelijk. Denk aan besmettingen met Salmonella, Campylobacter, E. coli, Hepatitis E, antibioticaresistente bacteriën en azoleresistente schimmels. Het risico beperkt zich hier dus niet tot de omwonenden, maar breidt zich uit tot de algemene volksgezondheid.

Vervolgadvies Gezondheidsraad (2018)

Op 26 januari 2017 is aan de Gezondheidsraad gevraagd het advies van de Gezondheidsraad over gezondheidsrisico's rond veehouderijen uit 2012 te actualiseren in het licht van de resultaten van de onderzoeksrapporten Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO) van 2016 en 2017 en andere nieuwe kennis. Verder zijn enkele specifieke vragen aan de Gezondheidsraad gesteld over de effecten van secundair fijnstof op de volksgezondheid als gevolg van de emissie van ammoniak en de rol van fijnstof uit veehouderijen in het optreden van hart- en vaatziekten en longkanker.

De Gezondheidsraad geeft aan dat het nog steeds niet duidelijk is of er sprake is van een oorzakelijk verband tussen longproblemen en veehouderijen. Bewijskracht voor direct verband schiet te kort. Daarvoor is het aantal kwalitatief goede onderzoeken zowel in Nederland als in het buitenland te beperkt. Hoewel niet kan worden vastgesteld wat de luchtwegeffecten rond veehouderijen veroorzaakt, is het volgens de raad wel zinvol maatregelen te treffen en adviseert dan ook verdere reductie van de uitstoot van fijnstof. In de lucht rond veehouderijen zit veel fijnstof en uit onderzoek in stedelijke omgevingen blijkt dat fijnstof waarschijnlijk effecten veroorzaakt op luchtwegen en longen. Reductie van fijnstof bevordert dus de volksgezondheid als geheel. Ook adviseert de raad om de uitstoot van ammoniak verder te verminderen, omdat ammoniak bijdraagt aan de vorming van fijnstof.

Het kabinet volgt het advies van de Gezondheidsraad als het gaat om het gezondheidseffect van de veehouderij op de bevolking. Dat schrijft minister [REDACTED] van landbouw op 3 augustus jl. in een brief aan de Tweede Kamer. De inzet van het kabinet voor de emissies uit de veehouderij is gericht op het generiek verminderen van de emissies van fijnstof en ammoniak om zo gezondheidswinst in brede zin te boeken. De effecten van veehouderijen op de gezondheid en leefomgeving worden de komende jaren verder verbeterd door een integrale aanpak van schadelijke emissies (ammoniak, fijnstof, geur) uit stallen. Er komen vooralsnog geen extra maatregelen bovenop het al ingezette beleid.

Vervolgonderzoek Veehouderijen en Volksgezondheid Omwonenden; VGO3

Eind 2017 is het eerste onderzoek binnen het onderzoeksprogramma VGO3 van start gegaan. Dit onderzoek is nu afgerond. Tot 2021 zullen verschillende deelonderzoeken afgerond worden. Doel van dit vervolgonderzoek was nagaan of de eerder gevonden associatie tussen wonen in de omgeving van geiten- en pluimveehouderijen en longproblemen kan worden aangetoond. Het onderzoek richt zich op de periode 2014 tot en met 2016. Eerder onderzoek liep van 2009-2013.

Uit dit onderzoek volgt dat mensen rondom pluimveehouderijen geen grotere kans hebben op een longontsteking.

De eerder gevonden associatie tussen het wonen in de nabijheid van een geitenhouderij en het voorkomen van longontstekingen binnen een reikwijdte van 2 kilometer wordt met dit onderzoek bevestigd voor de periode 2014-2016. Aandoeningen als astma en hooikoorts blijken al enige jaren significant minder vaak voor te komen binnen een straal van 1 kilometer van een geitenbedrijf. De resultaten worden door de onderzoekers als robuust gekarakteriseerd. De oorzaak van de toename van longontstekingen rond geitenbedrijven is echter nog onbekend. Daar is verder onderzoek voor noodzakelijk voordat gerichte maatregelen kunnen worden genomen. De overheid heeft dit vervolgonderzoek toegezegd.

Onbekend is of deze resultaten ook van toepassing zijn op andere regio's dan het VGO onderzoeksgebied (het oosten van Noord-Brabant en Limburg). Mogelijk speelt naast de luchtverontreiniging vanuit veehouderijen, ook de algemene luchtkwaliteit een rol. De luchtkwaliteit in het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door een hoog achtergrondniveau aan fijnstof. Dit komt onder andere door import van fijnstof vanuit het buitenland. Hoe dat de resultaten beïnvloedt is niet bekend. Een van de onderzoeken binnen het VGO3 onderzoeksprogramma zal daarom plaatsvinden in de provincies Utrecht, Gelderland en Overijssel. Dit onderzoek zal in 2019 worden afgerond.

Zoönosen melkrundvee

De verbetering van de diergezondheid op veehouderijen is volop in ontwikkeling. Een aantal besmettelijke dierziekten is al uitgeroeid of sterk teruggedrongen. Kwaliteitszorgsystemen hebben door controles op het vóórkomen van ziekten en naleving van hygiënevoorschriften hieraan bijgedragen.

Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren naar mensen. Ten aanzien van (melk)rundvee zijn de meest relevante zoönosen de Campylobacterbacterie, de E.Coli (EHEC) bacterie en BSE.

Campylobacterbacterie en de E.Coli bacterie (EHEC)

Besmetting vindt plaats door direct contact met de dieren, door het eten van besmet en onvoldoende hygiënische bereiding van vlees of drinken van (ongepasteuriseerde) melk.

BSE

Boviene spongiforme encefalopathie (ook wel BSE of gekkekoeienziekte) kan voorkomen bij rundvee. BSE kan alleen overgedragen worden op de mens door eten van besmet vlees. Bij mensen uit een besmetting zich in de dodelijke ziekte Creutzfeldt-Jacob. Ter voorkoming van besmetting van rundveevlees zijn de voorschriften bij de slacht aangescherpt, in veevoer wordt geen diermeel meer gebruikt en hersenen, het ruggenmerg en de grote zenuwen worden buiten de voedselketen gehouden.

Antibiotica-resistentie

Mensen kunnen antibiotica-resistente bacteriën overnemen van dieren, via voedsel of contact met dieren. Bacteriën kunnen resistentie ontwikkelen als neveneffect van het gebruik van antibiotica om dierziekten te bestrijden. De resistentie is het hoogst bij dieren die voor de vleesproductie worden gehouden. Het risico voor de volksgezondheid is dat resistente bacteriën kunnen veranderen in meer virulente of aan de mens aangepaste varianten of hun resistentie overdragen aan andere bacteriën. Omdat voor dieren grotendeels dezelfde antibiotica worden gebruikt als voor mensen vormt resistentie een risico voor de volksgezondheid. Antibiotica wordt in de melkrundveehouderij het meest gebruikt bij uier- en klauwproblemen. Het is al vanaf 2006 verboden om antimicrobiële voerbepaarders toe te passen in mengvoer. Het landelijk beleid is momenteel gericht op een forse reductie van het antibioticagebruik in de veehouderij (70% in 2015) en een zorgvuldig gebruik.

Maatregelen op bedrijfsniveau

Binnen de inrichting zijn maatregelen getroffen om de insleep en verspreiding van ziektekiemen te voorkomen en de uitstoot van stoffen te reduceren. Een goed ontwerp van de stal en goede bedrijfsvoering zijn hierbij erg belangrijk. Daarnaast minimaliseert een gezond dierbestand de kans op problemen met volksgezondheid. Het houden van rundvee vereist de nodige hygiëne-maatregelen om insleep en eventuele verspreiding van besmettelijke dierziekten zo veel mogelijk te voorkomen.

De volgende maatregelen worden getroffen:

- De jonge kalveren tot 6 maanden worden gescheiden van het melkvee en oudere jongvee gehuisvest.
- Het jongvee wordt op stro gehouden. Het kalf kan warm, zacht en comfortabel liggen en nestgedrag vertonen. Dit komt ten goede van de algehele gezondheid van jonge kalveren.
- De stallen worden goed geventileerd, zonder tocht. Hierdoor worden luchtweginfecties zoveel mogelijk voorkomen.
- Door zo minimaal mogelijk dieren aan te kopen wordt het inslepen van ziekten van buitenaf tot het minimum beperkt. Streven is naar een zo hoog mogelijke gezondheidsstatus op het bedrijf.
- Waar nodig zullen dieren preventief ingeënt worden.
- Het gebruik van antibiotica wordt zoveel mogelijk beperkt en er wordt voldaan aan de PVE-verordening voor antibioticaregistratie en verantwoord antibioticaverbruik.
- Personeel en bezoekers die in contact komen met de dieren moeten bedrijfskleding dragen die regelmatig wordt gereinigd.

Bijlagen

Machtiging

Bijlage 1: Plattegrondtekeningen milieu

Bijlage 2: Besluit op de m.e.r.-beoordeling

Bijlage 3: Beschikking Nbwet-vergunning

Machtiging

Bijlage 1: Plattegrondtekeningen milieu

Bijlage 2: Besluit op de m.e.r.-beoordeling

Bijlage 3: Beschikking Nbwet-vergunning